

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v sene-
niških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravništvu „DOMOLJUBA“ Stolni trg št. 6. — Naznanila se vsprejemajo in
plačujejo po dogovoru.

Štev. 2.

V Ljubljani, 21. januarja 1892.

Letnik V.

Kaj je novega po svetu?

V **državnem zboru** so bile zadnje dni prav živahne seje. Poslanci so se namreč posvetovali o novih trgovskih pogodbah. Večina poslancev je za novo pogodbo; drugi, med njimi vzlasti dalmatinski, isterski in tirolski poslanci, so proti pogodbi z Italijo. Bojé se namreč, da bo Italija preplavila naše dežele z laškim vinom ter uničila domačo vinorejo. Izmed slovenskih poslancev je govoril Šuklje za nove pogodbe; povedal pa je tudi, da bodo slovenski poslanci glasovali nekateri za, drugi proti pogodbam, kakor to zahtevajo koristi raznih volilcev. Skušnja nas bo poučila, kedo da je imel prav. Državni zbor bo zboroval do konca februarja; meseca marcija pa se pričnó deželni zbori. — Na **Ogerskem** se vršé hudi volilni boji. Ogriliberalsci se grozno pokajo med seboj; katoličani in Slovani so tako slabo vrejeni, da se skoro nič ne mešajo v volitve. Eden ogerskih škofov je izdal posebno pismo ob volitvah, v katerem naroča vernim, da naj volijo samo verne, poštene može v zbornico. Na Ogerskem pa ne minejo nobene volitve, da bi koga ne ubili. Tako časniki poročajo, da so že sedaj vsled volilnih preprirov ubili štiri in da jih je mnogo hudo ranjenih. — Iz **Ruskega** prihajajo vedno bolj žalostna poročila o strašni lakoti. Sedaj so se pričele širiti razne kužne bolezni, vzlasti vročinska bolezen, ki se povsod kažejo kakor žalostni nasledki lakote. Stradajoče kmetsko ljudstvo tišči v mesta ter ondi išče zasluzka, s tem pa se vedno bolj širijo nalezljive bolezni. Neodpustljivo pa je, da brezsrčni oderuhi zlorablajo tudi to grozno nesrečo v svoj dobiček. V južnih krajih namreč kupujejo žito, mej potom vanj vmešavajo drugih netečnih in škodljivih tvarin, peska itd., tako, da stradajoči za drag denar dobé ponarejeno žito, ki jim nič ne tekne. Tudi se vsaki dan čuje, kako da uradniki spravljajo v lastne žepe denar, ki je namenjen stradajočim

v podporo. Najhuje pa je to, da tudi za prihodnost ni veliko boljšega upanja, ker je ozimna setev zelo slabo kazala v jeseni. Čudno, da pri tako strašnih poskušnjah ruska vlada še vedno zatira katoličane, jih preseljuje ter jim cerkve zapira in jih spreminja v vojašnice. Ali ni za Ruse še šibe dovolj, da spregledajo in dovolijo ruskim katoličanom potrebno prostost? — Priporočamo vernim Slovincem ob tej priliki bratovščino sv. Cirila in Metoda, ki ima namen moliti za spreobrnjenje razkolnih Slovanov. — Na **Nemškem** je vlada predložila pruskemu dežel-nemu zboru novo šolsko postavo. Pomenljivo je, da se v tej postavi zahteva verska šola in da se morajo tudi šole za učitelje osnovati na verski podlagi. Torej protestantovski Prusi so se prepričali, da je tudi dandanes verska šola potrebna, ako se hoče ohraniti red v državi. Pri nas v katoliški Avstriji pa žalibog tega še niso sprevideli. Liberalni listi že sikajo na vseh straneh proti tej šolski preosnovi, med njimi seveda najbolj avstrijski judovski listi. — Na **Francoskem** hočejo letos septembra meseca slovesno praznovati spomin, da se je pred sto leti odpravilo kraljestvo in razglasila republika. Mislili bi, da imajo Francozi pač drugih važnejših opravil, kakor slaviti upornike in morilce pred sto leti. — **Bolgari** in **Srbi** se še vedno pisano gledajo. Sedaj hočejo Bolgari, da jim Srbi izročé nekega Rizova, kateri je na sumu, da je umoril bolgarskega ministra Belčeva; Srbi pa se branijo to storiti. Tudi so govorili v zadnjih dneh o skrivni zaroti, katero so neki zanetili Srbi na Bolgarskem. Ker imajo Srbi na svoji strani Ruse, Bolgari pa Avstrijo, Nemčijo in Italijo, trocarsko zvezo, zato taki dogodki niso brez pomena, ker utegnejo biti povod preprirom med velikimi državami in vzrok krvave vojske, katere nas Bog obvaruj; zakaj ako se dandanes vname kaka vojska, bo to strašno „mesarsko klanje“.

Kaj je novega po Slovenskem?

Kranjsko. Iz Štange, 10. januarija. (Raznoterosti.) Tukajšnja župnijska cerkev je gotovo med najlepšimi v okolici. Vse to se je zgodilo v teku 16 let. Kmalu po prihodu sedanjega vrlega gosp. župnika je bil predelan prvi del cerkve; l. 1886 je bil z milodari dobrotnikov postavljen veliki oltar iz samega marmorja v romanskem slogu, podobe so iz mavca, izdelal jih je g. Zajec. Najlepša podoba je sv. Antona, izdelana v Monakovem. Štiri leta pozneje je tudi g. F. Toman izdelal dva nova stranska oltarja in prižnico. Lausko leto je g. A. Cej iz Novega Mesta narisal na presno v dveh kapelicah čudeže sv. Antona. G. Grošelj iz Sela je izgotovil kip sv. Jožefa in Lurške Matere B. Pred štirimi meseci pa je cerkev dobila nov obamotte-tlak, katerega je naredila tovarna Radakovec na Češkem po naročilu g. Vidica v Ljubljani. Tlak je v resnici prelep, da bi bil le tudi trpežen. Iz navedenega je razvidno, koliko truda in skrbi je bilo treba, predno je bilo vse to oskrbljeno. Stalo je več tisočakov, a domači ljudje so le malo čutili te troške. Torej vsa hvala in čast g. župniku! — Duhovnika šteje okoli 800 duš, v minolem letu je umrlo le 10 oseb; kraj je torej jako zdrav. Letina je bila prav slaba. Strnenega žita je bilo malo, proso in ajda pa je toča pobila. Nekateri kmetje so veliki reveži, ker morajo že sedaj kupovati živež.

Iz Cerknice, 6. januarija. Pri nas dolgo že zdihujemo zaradi pomanjkanja dobre pitne vode. To poletje je k nam in na Menišijo (kjer ljudem gledé na vodo isto tako trda prede) poslala bile vlada inženjerja, da poišče, kje bi se dobil izvirek vode, s katero bi se zalagala Menišija

in Cerkuica. Toda ali bode kaj kruha is te moke, ne vem. Huje kakor pri nas se godi v Begunjah, kjer nimata ne župnišče, ne šola niti kaplje vode pri hiši! Skrajni čas bi bil, da se temu zlu pride v okom! — Tukajšnjega c. kr. poštarja, g. Fr. Zagorjana, je zadela družinska nesreča: umrla mu je duševno in telesno nadarjena hčerka Miroslava, učenka III. razreda, na defteritiki. — Včeraj smo dobili prvi sneg. No, saj je tudi čas za to. Letos tako ne moremo tožiti o hudi zimi. — Naša šola je s pričetkom šolskega leta pridobila še jedno učiteljsko moč v osebi g. F. Juvanca, izprašanega učiteljskega kandidata ljubljanskega, cerkev pa še jednega kapelana, č. g. Češarka. — V bližnjih Begunjah je umrl g. Matej Turšič, posestnik, 45 let star.

Štajarsko. Prevzvišeni gospod dr. Zwenger so dne 12. avgusta 1867 postali knezoškof v Gradcu. Imenovanec bodo torej letos slavili petindvajsetletnico škofovanja. — Deželnoškofski svet v Gradcu je najvišja šolska oblast za vso deželo. Ta oblast je za poduk o gospodarstvu izrekla priznanje sledečim gospodom učiteljem: Baušl in Jurša v Ormožu, Štrenkelj v Središču, Kocmut na Hajdinu, Serajnik na Ptujski Gori, Križ v Zavrču, Kauklar v Ptuj, Ornik v Brežicah. — Mladinoljubni gospodje v Mariboru, v Ptuj in v Celji so dijakom ali „študentom“ v podporo ustanovili takozvano „Dijaško mizo“ ali „kuhinjo“, t. j. društvo, katero skrbi, da vbožni dijaki dobivajo hrano brezplačno. Vrli kmetje na Krapji, na Moti pa na Cvenu pri Ljutomeru so v družbi s tamošnjimi gospodinjami skupili zabele, sočivja in drugih živil za 700 kilogramov

Listek.

Med cunjarji.

Duhovnik Pavl Jean je bil majhen, droben in star mož. Ze 46 let je bil župnik v Parizu in sicer v neznatnem predmestju, kjer je stanovalo mnogo cunjarjev. Ti so bili večinoma revni, zapuščeni in zelo surovi ljudje. A smilili so se župniku; tudi njih duše so namreč dragocene in neumrljive; zato se je veliko trudil z njimi. Vesel je hodil k bolnim cunjarjem, ki so imeli večidel svoja stanovanja ali v kakih kletéh; ali na vrhu pod streho. Umazanost, smrad, kletvinje, surovo obnašanje, ki je bilo tukaj doma, ni ga motilo. Temni vhodi v kleti bili so mu večinoma znani in tudi stopnice pod streho imel je mnogokrat preštete, dasi jih je bilo po nekaterih hišah zelo veliko.

Nekega dne ga vpraša pariški nadškof Sibur, kako da more krotiti in voditi surove cunjarje. — „Potrudim se, da jih vnamem za kako dobro delo usmiljenja. Ako cunjarja pridobim zato, tedaj je pridobljen tudi za Boga in za-me,“ odgovori župnik škofu.

Mraz je bilo neki večer, ko potrka ob 9. uri postrežnica župnika Pavla ter mu sporoči, naj gre v stransko ulico na števil. 105 v šesto nadstropje, ondi da je neka

ženska Fiš, za smrt bolna. — Stranska ulica je bila v tej fari med onimi, ki so bile v zelo slabem imenu. Ondi so stanovali najzlobnejši in najsurovejši njegovi župljani. Toda župnik se zato ni nič zmenil, marveč veselega obraza si je mel roke ter hitel v stransko ulico. — Ko dovrši duhovnik svoje opravilo pri bolnici visoko tam gori v šestem nadstropju, začuje strašen krik v nasprotni sobi. Nato se je slišal hud udarec. Bil je pretep. Župnik skoči urno v nasprotno sobo, ter vidi ležati na tleh krvavečo ženo, katero neusmiljeno pretepa nečloveški mož.

„Stoj! Zverina, kaj delaš?“ zavpije župnik.

Mož — bil je znan cunjar — pogleda okrog sebe ter zapazi župnika med vrati.

„No radovednež, kaj pa vi tukaj delate? Kedo vas je klical? Počakajte, bote videli, kako se s šestega nadstropja skoči skozi okno na cesto. Tega gotovo še niste poskusili. In v trenutku zgrabi cunjar-velikan drobnega župnika v naročje, kakor da bi bil kak otrok ter hiti z njim proti oknu.

Duhovnik se je seveda zelo prestrašil, a vendar ni zgubil samozavesti. Zato zakliče cunjarju: Počakajte! Jaz sem vas hotel le pomoči prositi za ubogo vašo sosedo, ki v nasprotni sobi umira v največji revii.

Cunjar obstoji. Bil je zadnji čas; še en korak in bil bi pri oknu. Urno zopet postavi župnika na noge rekoč:

teža ter odposlali kot Božični dar za „dijaško mizo“ v Maribor. — Občina Višnjaves je prepoznala, da mora neko cesto vzdrževati gosp. Zottl iz Vojnika. Razsodbo je odobril tudi okrajni odbor v Celji. Ali imenovanec se je pritožil dalje. Sedaj pa je deželni odbor izrekel, da dotično cesto z mostom mora oskrbljevati občina Višnjaves. — Iz Ptuja pišejo, da bode mesto letos imelo stroškov za 44.647 gld., dohodkov pa 17.546 gld.; manjkalo bo torej samo 27.101 gld., kar bodo poravnali s 30% občinskimi dokladami, krčmarji bodo od vsakega hektolitra piva plačali po 70 kr., ostatek bo dala mestna hranilnica, ki je bila do svojega premoženja prišla z denarjem kmetiskim. — V Šmarji so omislili spomenik, predstavljajoči osebo svetlega cesarja. Spomenik so v adventu „odkrili“ slovesno. Slavnosti vdeležili so se: c. kr. okrajni glavar iz Celja, domači uradniki, tržani, društva in množina drugega ljudstva. — Mestno zastopništvo v Celji je kavarno „Prater“ blizu kolodvora kupilo za 82 tisoč goldinarjev, mestna hranilnica pa gostilno „Löwe“ za 43 tisoč goldinarjev. Obe kupčiji ste se zgodile samo iz straha pred — Slovenci. Ker je slovenska „Posojilnica“ bila kupila že dve hiši na najlepših krajih v mestu, vsled tega so mestni očetje hoteli še ob pravem času zabraniti, naj bi še morebiti več posestva ne prišlo v roke slovenske. Pri neki priložnosti so namreč neki „Nemci“ videli, da se sprehajata gospoda: dr. Srnce in gostilničar Walland. Pozneje so zvedeli, da je zadnji prejšnjemu ponujal svojo hišo na prodaj. Oh, groza! Kaj storiti? Davkoplačavalcem pač niso upali na rame naložiti vsega plačila, torej naj še „nemška“ hranilnica, ki se je pa obogatela seveda od žuljev slovenskih, pomore „Nemcem“ iz nevarnosti pred Slovenci. To se je zgodilo še pred Božičem. Ali tudi novo

leto je ekстранemškimi in „liberalnimi“ Nemcem povzročilo nov strah, ko se je nepričakovano raznesla bila govornica, da je neka Slovenka kupila gostilno „Pri kroni“. Nemško-liberalni časnikarji neprenehoma svoj žolč razlivajo nad miroljubnimi Slovenci. Iz tega se pa tudi vidi, kako daleč že da je nemški „liberalec“ zabredel od ljubezni do bližnika, ker Slovincu ne privoščiti ne kruha ne strehe, še celo ne dobre besede! — Okoli Vajca na nemškem delu naše dežele je minolo jesen povodenj povzročila mnogo škode. Milodari v pomoč ponesrečencem nabirali so se tudi po cerkvah. V isto svrhu so radodarni gospodarji okoli Vidma ob Savi še na izreden način razodeli ljubezen do bližnika; nabirali so namreč poljskih prirastkov za velik voz ter skupljeno blago po železnici odposlali v Vajc.

Pristava pri Dobrni. (O letini.) Lani smo rži dobili razmeroma malo, ker nam jo je bil oškodoval sneg. Pšenica je obetala več, kakor je dala; pred zoritvijo se je namreč iste lotila rja, vsled tega se zruje ni moglo dobro razviti. Tudi ječmena ni bilo mnogo. Ovsu namlatili smo precej. Turšica kazala je sicer lepo, ali črvi so jo nekoliko pohabili. Fižola vsakovrstna je obrodila obilno. Krompirja, korenja in repe vzraslo je dobre mere. Zelja pa je priraslo tako pičlo, da ga je za marsikatero hišo premalo. Seno smo pospravili lahko, toda ni ga bilo veliko, otave se je nakosilo še precej. Začetkom julija je toča potegnila od Žalca do Konjic in potoma obiskala tudi črto Lokovo-Pristava-Gorica v občini Dobrna. Rane, ki jih je neljubi gost bil vsekati po njivah, so se sicer še nekoliko zacelile, nikakor pa ne po zadetih vinogradih. Vsled tega smo po naši okolici naprešali vina manje od predidóčega leta. Po ostalih krajih v sosedstvu dobili so

„Kaj ste rekli?“

„Uboga žena“, reče župnik, „vaša sosedka umira v bližnji sobi in prosim vas, da pridite k njej.“

„Dobro“, pravi cunjar, „pojdiva in poglejva, kaj je.“

Župnik gre pred njim v sobo, kjer je ona ženska ležala na trdem ležišču. Nekaj zgnjile slame pod njo, nekaj umazanih cunj na njej, to je bila oprava bolnice, ki je nemirno zrla na okrog, ter z užganimi ustnicami ležala na bornih tleh. Žalosten prizor!

„O reva!“ vsklikne cunjar, kateremu se je takoj polegla njegova jeza pri tem strašnem prizoru. Župnik mu dá dva franka, rekoč: „Prosil bi vas, ko bi hoteli slame kupiti, da revi polajšamo bolečine.“ „Precej grem“, odgovori poprej razljuten cunjar in hiti z denarjem po stopnicah navadol. — Komaj pa da je izginil, odpró se vrata od raznih strani na hodniku. Ženske priskočijo iz odprtih sob k župniku ter vpijejo nad njim: „Bežite, gospod, bežite! Ta človek je zverina, kadar razdivja. Res gospod župnik, hitite od tod, moj mož je res divji,“ pravi ona ženska, katera je malo poprej kričala pod vdarci cunjarjevimi.

„Ne! Ne bežim!“ pravi župnik, „jaz ostanem tukaj in menim, da se bo vse prav izšlo.“

Ko pa ženske med razgovorom z župnikom začujejo stopinje cunjarjeve, ki se je vračal s kupljeno slamo, po-

skrile so se urno po svojih sobah ter zaklenile vrata za seboj. Bale so se cunjarja neizmerno.

Prinesel je cunjar tri otepe slame. Vrže jih na tla ter jih razveže. Nato slamo zrahlja ter jo lepo naloži po tleh, priredi zglavje iz slame ter vzdigne bolnico, prav tako spretno in lepo, kakor kaka usmiljena sestra, ter jo polagoma položi na novo ležišče. Urno zgrabi staro slamo ter jo pomeče skozi vrata. Nato z drugim otepom slame pokrije bolnico, kateri se je poznalo na obrazu, da ji je snažna postelja zelo polajšala hudo stanje.

Župnik je stal ob strani ter gledal in občudoval postrežnega cunjarja, ki je ravnokar divjal v svoji besnosti nad svojo ženo.

„Gotovo ste sedaj bolj zadovoljni,“ reče župnik cunjarju, „kakor pa če bi bili še pretepali svojo ženo ali pa mene vrgli skozi okno iz šestega nadstropja na cesto.“

„To imate prav,“ reče cunjar. „Jaz nisem vedel, da ta bolna reva mora v takem prebivati.“

„Dobro srce imate,“ reče mu župnik, „čez par dni zopet pridem in veselilo me bo, ako se bova videla.“

„Ne zamerite, gospod,“ reče cunjar in zarudel je v obraz, „ne zamerite mi; jezen sem bil in v jezi človek skoro ne vé, kaj da dela?“

„Le pridite, da se zopet vidimo.“

kapljice blizo toliko kakor ob predzadnji trgatvi. Trta je pa povsod omedlevala vsled medljike ali strupene rose, vendar pri nas ne tako hudo, kakor po gorica v smeri proti Celju. Izmed sadja smo jabolk dobili malo, bolj vstregle so nam hruške. Sljiv je bilo toliko kakor nič,

orehov pa tudi ne preveč. Ne moremo torej reči, da je lanjska letina po našem kraju bila bogata. In če pomislimo, koliko so ljudje v minolem letu podrugod prestali raznovrstnih nadlog, ne smemo se pač mi, hvala Bogu, šteti med nezadovoljnejše.

Cerkev in šola.

Dunajski kardinal Gruša pri papežu.

Iz Rima, 29. decembra 1891. — (Slavnosti na čast kardinalu Gruschi.) Zadnji dnevi pred božičem so bili za nas tu živeče Avstrijce povod tako ginljivim slavnostim, da jih moram tudi bralcem „Domoljubovim“ nekoliko opisati. Kakor ste morda vže brali po časnikih, priromali so dunajski nadškof Anton Josip Gruscha pred božičem v Rim, da bi jim tu sveti Oče slovesno kardinalski klobuk položili na glavo. Dan za to svečanost bil je odmenjen 17. t. m. Kakor vedno ob takih prilikah, zbralo se je takrat še posebno veliko ljudstva najraznejših narodnosti v Vatikanu. Da smo Avstrijci še posebej z veseljem tje hiteli, si lahko mislite, ker vedeli smo, da danes dunajskega nadškofa čaka posebna čast. Nekako ob polenajsti uri se prikažejo od daleč prvi cerkveni prelatje spremljajoč svetega Očeta, ki na tronu sedé na okrog zbrano množico blagoslavlja. Večkrat sem vže bil pri javnem konzistoriju, ali, da bi občinstvo tako navdušeno pozdravljalo papeža, še nikdar nisem slišal. Živel papež-kralj, živel papež delavcev! tako se je glasilo, tako je odmevalo neprenehoma po velikanskih sobanah. Slednjič

„A nekaj mi morate obljubiti“, pravi župnik.

„Kaj takega?“ vpraša cunjar.

„V treh dneh jaz zopet pridem in do tedaj vi ne bote topli svoje žene, kaj ne, da ne?“

„Ne vem, kako bo, preveč je trmasta. No pa vendar — — —“

„Kadar bo žena s svojo trmo vas dražila, pa obiščite to-le bolnico.“

„Prav“, reče cunjar, „obljubim.“

Župnik pride in prepriča se, da je bil cunjar možbeseda. — Polagoma ga je jel župnik opominjati in cunjar ga je poslušal in storil po župnikovih naročilih. Jel je v cerkev hoditi in prejemal je tudi sv. zakramente.

Nekega dne zgodaj zjutraj pa zapazi duhovnik cunjarja v cerkvi, ko je ravno nekaj denarjev vrgel v cerkveno puščico. — Duhovnik stopi k njemu ter ga vpraša kaj da tukaj dela. Nerad, a na prigovarjanje reče cunjar: „Prej sem preveč pil in bil nezmeren, zato sedaj včasih denar namenjen za svoj zajuterk vržem v puščico.“

Res ljubezen vse pretrpi, vse upa, vse prenese in dela čudeže.

dospevši sveti Oče v kraljevo sobano so v navzočnosti dvajset tu živečih kardinalov, premnogih škofov in prelatov podelili kardinalski klobuk dunajskemu nadškofu in še dvema drugima, ki sta bila nekaj dni prej imenovana.

Kardinal Gruša med rokodelci.

Rekel sem vže, da tako imenitnega gosta, kakor so dunajski kardinal, so se vsi tu živeči Avstrijci iskreno razveselili. Posebno pa še rokodelci. Znano je namreč, da so dunajski nadškof za katoliška društva rokodelskih pomočnikov posebno vneti, da uže trideset let plodonosno zanje delujejo in da so glavni predsednik vseh teh društev v Avstriji in na Nemškem. Večkrat so že obiskali razne kraje, kjer se zbirajo rokodelci v katoliških društvih in smem trditi, da ga ni rokodelskega društva med katoličani, kjer bi vsaj po imenu ne poznali blagega naslednika blagemu Kolpingu — nadškofa Grušo. Da so torej tu živeči rokodelski pomočniki srčno želeli enkrat v svoji sredi imeti „očeta Grušo“, kdo bi se temu čudil? Želja se jim je spolnila dné 19. t. m. Zbralo se je v precej obsežni sobani lepo število občinstva vseh slojev. V imenu navzočih je predsednik rokodelskega društva monsignor dr. Anton de Waal pozdravil visokega cerkvenega kneza ter mu priporočil svoje rokodelske društvenike. Na to so rokodelci uprizorili nalašč za ta večer spisano igro: oče Kolping na Dunaji. V njej smo spoznali, kako je še leta 1849 — če se ne motim — milostno sprejel naš presvitli vladar nekdanjega pohlevnega očeta rokodelcev Kolpinga, ter mu sam svetoval, naj se oklene mladega duhovnika Grusche, ki je poln svetega ognja za dobro stvar, in ki bo gotovo novemu in tako potrebnemu društvu mnogo koristil. — Po tej igri vstopi se eminenca, prevzvišeni kardinal pred zbrane rokodelce in občinstvo ter jame govoriti z mladeniško navdušenostjo in vneto zgovornostjo, da smo navzoči v pravem pomenu besede strmeli. Spominjal se je v prvi vrsti začetnika rokodelskih društev očeta Kolpinga, ki je to tako koristno napravo iz skromnega začetka razširil v mogočno drevo, ki svoje veje razprostira po celem širnej Avstriji in Nemčiji. Ali ne mislite — nadaljeval je — da bi bilo to Kolpingovo in pa nekoliko tudi moje delo, ne, to je delo svetega Duha, to je božje delo, ki hoče, da tisti stan, v katerem se je rodil Kristus, postane častni član v krščanstvu. Tudi mi duhovniki nismo bili izvoljeni od rokodelcev kot vodje društev, nismo sprejeli mandatov od drugod, kakor od tistega, ki je nekdanj rekel svojim apostolom: učite jih spolnovati vse, karkoli sem vam zapovedal. Tako smo mi

duhovniki poklicani razvozljati dandanes tako zmedeno socialno vprašanje, ki se po pravici imenuje tudi delavsko vprašanje. V zanimivih črticah je opisaval nadalje, kako je pred več leti spremljal sem v večno mesto „očeta Kolpinga“, ki je želel pri sv. Očetu Piju IX. blagoslova izprositi rokodelskim društvom. In ko je „oče Kolping“, mož tako trdnega značaja, došel pred prestol vesoljnega poglavarja, mu je ginjenja in spoštovanja besed zmanjkalo in solze so ga polile . . . Tudi jaz — tako primeroma je sklepal — sem prišel iz namena v Rim, da naša rokodelska društva priporočim svetemu Očetu, nasledniku svetega Petra, ki je ravno zadnjič s posebno vneto in apostolsko skrbjo v znameniti okrožnici o zadevi rokodelcev pot pokazal, po kateri nam je hoditi, ako hočemo časno in večno srečni biti. Ne bodem se povrnil iz večnega mesta prej, da blagoslové sveti Oče nas in naše napore in naša društva in vse poštene rokodelce.

Kdo ne bi bil ginjen pri tako vneti besedi, ki iz dna srca prihajajoča mora seči vsakemu dobro mislečemu v globino srca?

Nisem slišal vže davno tako lepo, tako navdušeno govoriti, kakor je oni večer govoril kardinal Gruša. Z menoj vred jih je mnogo trdilo: da, to je pravi naslednik Kolpingov, to je oče rokodelcev.

Vedóč, da bodo tudi v naši slovenski domovini radostno brali rojaki te črtice, zato sem jih napisal.

Srečno in veselo novo leto! A. K.

Podobe iz življenja.

1.

Kako je umrla „boginja pameti in svobode“?

V spominskih listih nekega zdravnika brati je naslednja dogodba: Lepega poletnega večera leta 18** bil sem v okolico Neapolsko poklican k nekemu bolnemu gostilničarju. Bolezen njegova ni bila nevarna, zato urno opravi svoj posel. Ko mislim že oditi, pove mi bolnik, da ima pod streho bolno žensko, popolno zapuščeno brez starišev in brez prijateljev, ki že več dni umira na svojem ležišču. Z gospodarjevim privoljenjem grem pod streho, da poskusim pri bolnici, ali ji je še kaj pomagati mogoče. Toda podobe, kakoršno sem zagledal, nisem se nadejal. Nesrečna bolnica ležala je na kupu slame na tleh in bila le za silo odeta. Obraz ji je bil mrljšk, oči upale, le redki zdihlji so pričali, da še živi. Precej spoznam, da je tukaj pomoč prepozna; bila je namreč bolnica že nezavestna in smrt se je že napovedovala s svojimi znamenji. Sédem poleg nje, privzdignem ji nekoliko glavo ter ji stavim nekaj vprašanj. Naenkrat se vzdrami, spregleda, upre na-me svoje smrtne oči ter vzdihne s pojemajočim glasom: „Tako umira boginja pameti in svobode!“ — Kmalo nato ji glava omahne in nesrečnica umre.

O tej ženski pozvedel sem pozneje še to-le: Bilo je kakih dvajset let pred njeno ravnokar opisano smrtjo. Tedaj je divjala v Parizu grozovita prekucija. Uporniki so se polastili gospodstva ter hoteli vse prevrniti; popolno so skušali zatreti iz src Francozov katoliško vero; uničevali so celo znamenja, ki so spominjala na vero in cerkev.

Odpravili so nedelje in praznike, spremenili teden v dekada (10 dnij), celo Boga bi bili radi pahnili s prestola, ko bi bilo mogoče. Tako so napravili uporniki velik naroden praznik na Martovem polju v Parizu. Namesto pravega krščanskega Boga postavili so na oltar malovredno žensko ter ji kot „boginji pameti in svobode“ skazovali božjo čast.

Ta ženska je kakih dvajset let pozneje tako žalostno umrla, kakor smo zgoraj opisali. Bila je hči neke vojvodske družine iz Angleškega. S 17. letom je zapustila svojo domovino ter se podala s svojo sorodnico v Pariz. Seznanila se je z napačnimi načeli znanih upornikov Condorcet-a, Mirabo-a, Robespiera in drugih. Pri narodnem prazniku na Martovem polju so jo ti povabili, da je predstavljala „boginjo pameti in svobode“. Pozneje se je poročila z nekim italijanskim grofom, ki se je pa malo tednov po poroki ločil od nje. Sram jo je bilo, da bi svojim sorodnikom v London naznanila svoje nesrečno stanje, zato se je vdala razuzdanemu življenju, propadala je vedno globeje in naposled nesrečno umrla — popolno zapuščena pod samotno streho.

Pač svarilen vzgled za ljudi, ki se ne menijo za Boga in njegove zapovedi!

2.

Sedanja mladina.

V Liverpoolu sta stala v začetku meseca decembra lanskega leta dečka Searon in Kravford, prvi osem, drugi devet let star, pred sodniki. Zatožena sta bila zaradi — umora. Zgodilo se je to tako-le: Searon je zvečer prepozno dohajal domov. Mati ga je grajala, a vse ni nič pomagalo. Zato mu nekega dne skrije obleko, da ne bi mogel z doma. Deček pa vzame žepno ruto, se ž njo prepaše in skoro nag zbeži z doma. Drugo jutro posvetuje se s tovarišem Kravfordom, kako priti do obleke. Sklenila sta vjeti kakega dečka ter mu vzeti obleko. Dne 7. septembra dobita 7letnega dečka Ekleza ter sta ga pregovorila, naj se gre ž njima igrat k neki jami, kjer se je vsled deževja nabralo vode osem do deset palcev globoko. V to jamo porineta mlada zlobneža nič hudega slutčega dečka; Kravford stopi celo v vodo in poklekne dečku na glavo, toliko časa, da sirota utone. — Porotniki so imeli presoditi, ali sta si mlada hudodelnika bila svesta svoje krivde ali ne, ker sicer jih angleška postava ne obsodi. Porotniki so določili, da dečka nista vedela, kaj da sta storila, zato da nista odgovorna za umor. Izročili so ju v neki boljševalni zavod.

Kako da so se porotniki prepričali, da si dečka nista bila svesta hudodelstva, tega ne vemo; znano nam pa je, kako je cesarica Marija Terezija storila v nekem podobnem slučaju. Neki 7letni deček je pahnul v onem času z roba strmega grada svojo starejšo sestro zaradi nevoščljivosti, ker so sestri oče odrezali vselej večji kos kruha, kakor njemu. Pozvedovalo se je, ali si je bil deček svest svojega hudodelstva in cesarica Marija Terezija je ukazala, naj dajo dečku na izbiro cekin in jabolko. Deček precej grabi cekin in pusti jabolko. Ko ga vprašajo, zakaj ne mara za jabolko, rekel je, da za ta cekin lahko dobi ve-

liko takih jabolok. — Iz te poskušnje so spoznali, da deček dobro vé, kaj dela; da je torej tudi odgovoren za umor svoje sestre in zato so ga obesili. — Pomenljivo, da je že v prvi mladosti človeško srce zmožno tolike hudobije. Taki dogodki se slišijo le bolj od zapuščene, zanemarjene

mladine, ki ni nič podučena v krščanskem nauku. Čim manj božjega v šoli, tem bolj je zato tudi razdivjana mladina. — Iz tega lahko sklepamo, kakšnih strašnih nasledkov je ljudem pričakovati od brezbožne ali zanemarjane vzgoje. —

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Razmere delavcev v premogokopih.

Žalostne so zlasti zadnji čas razmere po premogokopih v Zagorju, Trbovljah, Hrastniku itd. V sredi hude zime prejevali so delavci s svojim delom ter hočejo s tem prisiliti delodajalca, da jim zboljšajo plačo. Koliko hudega zanese tako ustavljenje dela med uboge delavske družine, to vé le oni, ki med njimi živi. Ker je pri tem prizadetih zlasti tudi mnogo slovenskih delavcev, zato se nam zdi potrebno, to stvar natančneje pojasniti.

Zastopniki premogo- in rudokopov imeli so na božični dan in v praznik sv. Štefana v Gradcu svoj shod. Na tem shodu so pojasnili svoje slabe razmere ter v gmotno in duševno korist svojih delavcev-tovarišev zahtevali marsikatero spremembo. Med drugim tirjajo, da se v korist delavcev osemurno delo razdeli tako-le: Prvi delavci naj delajo od 6. ure zjutraj do 2. ure popoldne; drugi naj gredo na delo od 2. ure popoldne do 10. ure zvečer; tretji pa od 10. ure zvečer do 6. ure zjutraj. Pogodba se mora tako skleniti, da sekači dobijo vsaj po 1 gld. 50 kr., odvoščki (förderer) pa vsaj po 1 gld. 20 kr. Luč in korjava v premogovih jamah mora se delavcem dajati brezplačno in dovolj za vsa potrebe.

Delavci v družbenih stanovanjih kot stanovalci niso delavci, ampak stranke, torej je z njimi ravnati, kakor z drugimi stanovalci. Odpoved dela se mora trideset dni poprej napovedati.

Kadar je dvomljivo, ali naj se delavec odslovi ali ne, določi naj to zbor treh uradnikov in treh delavcev z nepristranskim načelnikom.

Reči moramo, da se nam te zahteve delavcev ne zdé prenespete. Pravica zahteva brezpogojno, da se delavcu dá primerno plačilo, ker vsak delavec je svojega plačila vreden. Umestno se nam zdi tukaj omeniti, kako piše papež Leon III. v delavski okrožnici v tem oziru; papež pravi: Dolžnosti, katere naklada cerkev posestnikom in delodajalcem, so te-le: Ne imej in ne ravnaj z delavci, kakor s sužnji, spoštuj njih osebno ceno, ki je tem večja, ker so kristijani. . . Nečastno in nepošteno je, ljudi izsesavati samo v lastno korist in jih le toliko ceniti, kolikor je vredno njih delo. . . Krivično je nakladati delavcem več dela, kakor ga premorejo njih moči. Pred vsem pa opominja cerkev delodajalce, ne pozabiti načela: Vsakemu svoje! — Po tem načelu se mora nepristransko vravnavati tudi plača. Delavcu zaslužen plačilo zadržavati, to je vnebovpijoč greh. Gospodarji ne smejo nikdar in nikakor oškodovati delavcev v njih prihranilih bodisi s silo ali zvijačo ali z umetnim oderuštrom, in sicer posebno zato ne, ker so delavci po

svojem stanu manj zavarovani in ker njih imenje ravno zato, ker je majhno, zasluži tem večje spoštovanje.

To so dolžnosti gospodarjev, delodajalcev, katere jim naklada cerkev kot vestne dolžnosti, o katerih jim bo odgovor dajati pred Bogom. Teh dolžnostij tudi ne smejo pozabiti gospodarji premogokopov. — Premogokopi, ki opravljajo najtežje delo pod zemljo, ki stavijo v nevarnost svoje zdravje in življenje, taki pač zaslužijo na dan po 1 gld. 20 kr. do 1 gld. 50 kr., v zlasti ako se premog take drago prodaje, kakor dandanes.

Nekaj pa vendar obžalujemo, in v zlasti zaradi tega obžalujemo, ker delavcem dobro želimo. Ti delavci namreč preveč poslušajo glasove socijalističnih agitatorjev. Ti namreč so krivi, da so delavci z novim letom prenehali z delom ter sebi oskrbeli tako nesrečen začetek novega leta. — Tudi delavcem vsikdar veljajo besede papeža Leona XIII.: „Natančno in zvesto opravljaj svoje delo, za katero si se zavezal prosto in s pravično pogodbo. Gospodarju nobene škode ne napravljaj, ne na imenu, ne na osebnosti; ako braniš svoje pravice, zdrži se vsake sile in nikdar ne snovaj kakega upora. Ne družij se z zlobnimi ljudmi, ki te motijo s slepilnimi upi; a ti zapuščajo le grenko prevaro in pogin! — Taki zlobni ljudje so socijalisti, katere, v Avstriji vodijo judje. Vidi se, da na eni strani v zlasti judje delavce pritiskajo in molzejo, na drugi strani jih pa hujskajo, povsod in vselej pa z namenom, da delavce slabé in trajo v pogin.

Namesto da so delavci precej posegli po zadnjem pomočku in napravili „štrajk“, bolj bi bili storili, da bi se bili po svojih odposlancih obrnili do vlade za pomoč, kakor so to storili idrijski rudarji. Kajti prav je po našem mnenju, da je država poslala vojake med kujačo se premogokope, a dovolj to še ni, država je tudi dolžna skrbeti za to, da bodo delavci pri poštenem delu imeli toliko plačila, da bodo mogli preživljati sebe in svojo družino.

Iz srca želimo, da se kmalu poravna nasprotje, da delavci-premogokopi zopet prično delati ter jim delodajalci dajo, kar jim gre po božjih in človeških postavah. — pošteno plačo za pošteno delo.

Slovenske delavce pa v njih korist prosimo: Ne družite se z zlobnimi ljudmi, ne pajdašite se s socijalisti, kajti ti vas vodijo le za nos. Delavske družine navadno pri štrajkih lakote umirajo, socijalistiški kolovodje pa, ki soujejo štrajke, ravno pri štrajkih dobičke delajo z nabranim denarjem. Večina teh denarjev ostane v njihovih rokah, le kako drobtinico, kakor v zasmeh, pa vržejo ubogim delavcem. Dovolj morajo že sedaj trpeti naši delavci, ni treba, da bi slovenske delavce za vselej nesrečne delali brezbožni socijalisti!

V Zagorju ob Savi se je osnovala *kmetijska podružnica*. Osnovalno zborovanje je bilo minolo nedeljo. Udeležili so se ga kmetovalci iz domače in sosednih župnij v prav obilnem številu. Navzoči so bili tudi sosedni preč. gg. župniki iz Št. Jurja pri Izlakah, Cemšenika in Kolovrata. Gospod tajnik c. kr. kmetijske družbe je govoril o poljedelstvu in živinoreji. V odbor so bili voljeni na-

slednji p. n. gg.: Župnik J. Gross načelnik, učitelj Čerin njegov namestnik, kapelan A. Česenj blagajnik, M. Bukovec tajnik, A. Klopčič, J. Drnovšek, L. Habat, A. Eibensteiner, odborniki. Udov se je doslej vpisalo 45, upamo pa, da jih bode še več pristopilo, kadar se očitno prepričajo o veliki koristi te družbe.

Razne novice.

(Presvetli cesar) je z Najvišjim odlokom z dné 31. decembra 1891 podelil pri stolni cerkvi ljubljanski izpraznjeni Schiffersteinov kanonikat č. g. Ivanu Šušniku, župniku v Selcih.

(Zlati križec s krono) je prejel od cesarja preč. g. prof. J. Gnjezda, predsednik katoliškega društva rokodelskih pomočnikov, za zasluge, katere si je vzlasti pridobil pri imenovanem društvu. V nedeljo dné 17. t. m. so slavljencu slovesno izročili to odlikovanje prevz. gospod knezoškof s prelepim nagovorom v pričo obilno zbranega odličnega občinstva. — Iskreno čestitamо gospodu predsedniku in rokodelskemu društvu na tem lepem odlikovanju ter želimo, naj dobri Bog rokodelskemu domu nakloni veliko podpornikov, da se bodo veliki križi, katere ima gospod predsednik s plačevanjem dolgov na društveni hiši, kmalu spremenili v mali križec. Bog blagoslovi pošteno rokodelstvo!

(V mašnike posvečeni) so bili 15. t. m. v knezoškofijski kapeli č. g. Josip Brešar iz Kamnika, ki je doslej radi mladoletnosti čakal na presbiterat, o. Hieronim Knoblar iz Mokronoga, O. S. F., o. Gavdencij Gorše iz Zakanja na Hrvaškem, O. S. F., in o. Kajetan Kogej iz Brezovec, O. S. F.

(Nova maša v Kamniku.) Poroča se nam: V nedeljo, dné 17. januarja, imeli smo v Kamniku lepo cerkveno slovesnost. Daroval je slovesno novo mašo tukajšnji domačin g. J. Brešar. Slovesno opravilo vršilo se je v farni cerkvi ob 9. uri dopoldne; ljudstva je bila prostorna cerkev natlačeno polna. Cerkevni govor je oskrbel vrednik „Domoljuba“ ki je na podlagi zadnjih dveh pisem avstrijskih škofov, namenjenih vernikom in duhovnikom, pojasnoval važnejše dolžnosti duhovnikov in drugih katoličanov vzlasti v sedanjem času. — Zanimivo pri tej novi maši je bilo to, da je g. novomašnik pri obedu napil domačemu kapelanu g. Blažu Muhovcu kot svojemu duhovnemu očetu, ki ga je pred dobrimi 22 leti krstil kot kapelan kamniški in še sedaj čvrst in krepak opravlja na istem mestu isto službo že 24. leto.

(Statistika ljubljanskih farâ leta 1891.) V duhovniji sv. Nikolaja bilo je lansko leto rojenih 47 (vmes 4 nezakonski), poročenih 23 parov, in umrlih 53; pri sv. Jakobu rojenih 205 (vmes nezakonskih 46), poročenih 64 parov, mrličev 156; v duhovniji o. frančiškano v rojenih 301 (vmes nezakonskih 32), poročenih 105 parov in umrlih 211; pri sv. Petru rojenih 496, poročenih 81 parov, mrličev 358; v trnovski fari rojenih 167

(vmes nezakonskih 36), porók 56, umrlih 109; v deželni bolnišnici bilo je lani rojenih 187 (razven 33 vsi drugi nezakonski) in umrlo jih je ondi pa v hiralnici skupaj 388. Vseh skupaj torej lani v mestnih farah ljubljanskih rojenih 1401, porók 329, mrličev 1270.

(Škofovina Maribor) šteje v 24 dekanovinah 219 župnikov in 140 kapelanov. Vsled manjkanja duhovnikov je 50 kapelanij praznih. Vseh katoličanov je 487.800, tako za jednega dušnega pastirja pride 1359 vernikov.

(Škofovina Celovec) ima 24 dekanovin, farâ pa 345 in med temi jih je ob novem letu bilo 78 brez duhovnika. Kapelanov je samo 56, a 105 kapelanskih prostorov je nenameščenih. Katolikov je 347.300 duš; jeden dušni pastir ima torej skrb na 1080 oseb.

(Pekel ali: Tretja reč med štirimi poslednjimi.) Slovencem za novo leto 1892 spisal kanonik dr. Iv. Križanič. — V Mariboru. V založbi Katol. tiskovn. društva. Tisek tiskarne sv. Cirila. — Marljivi slovenski pisatelj dr. Križanič podal je s to knjižico slovenskemu ljudstvu tudi za letošnje leto resno premišljevanje o peklu, in sicer v vabljivi in domači obliki. Tvarino razdelil je na 19 odstavkov in posamezna poglavja osolil je z mnogimi mišnimi dogodki, kar bo knjižico posebno priporočalo ljudstvu. — V prvem poglavju g. pisatelj pojasni pomen in namen te knjižice rekóč: „Lani in predlanskim mi je delalo veliko preglavice, kakoršni imeni bi naj dal svojima otrokoma, ki sem ju ob novem letu poslal romat po slovenskem svetu. Moral sem skrivati pravi obraz in nju nekoliko našemiti, drugače bi mi ju ljudje ne bili lahko jemali pod streho. Ker sem torej ono leto pisal o smrti, oblekel sem jej lepo belo obleko in Bela žena je precej imela dosti snubačev, dočim bi suheri kostenjači gotovo povod duri zapirali. Lani pa sem sodbi dal skrivnostno ime Tekel ali Pravična tehtnica božja. Računal sem namreč, da so vsi ljudje kolikor toliko radovedni in da bo torej marsikdo prišel na skrivnem se tehtat in kukat, kam ga pravični jeziček obsoja, ali v pekел ali v nebеса, na sodbo bi mi pa nikdo rad ne prišel. In nisem se zaračunil. Letos pa svojega otroka nič ne zakrivam; paglavca vam pošljem golega med svet. Pišem namreč letos o peklu in svarim pred njim, in zagrešil bi se zoper zdravo pamet, ko bi peklensko žrelo kakor si bodi zakrival Kdor pred volkom svari, ne sme mu jagnjetove suknjice obleči, drugače bo volk tem več jagnjet požrl, ampak kdor vidi volka priti, mora na vse grlo klicati. Tako jaz naravnost povem, da letos o peklu govorim, o tistem peklu, katerega

je božja pravičnost vstvarila in njegova jeza zakurila za vse, kateri s smrtnim grehom na vesti gredo s tega sveta." — Mi to knjižico vzlasti zaradi važne vsebine in poljudne pisava prav iskreno priporočamo Slovencem v branje in premišljevanje v zvezi sedaj v predpustnem času.

(Vincencijeva družba v Trziču.) Družba sv. Vincencija v Trziču v podporo revežev razposlala je koncem leta računsko poročilo o svojem delovanju. Iz poročila poznamo, da je konferencija podpirala na mesec povprek po 45 revežev. Dohodkov je družba imela 947 gl. 66 kr., stroškov pa (za jedila, stanarino, podporo v denarjih, obleko in obutov) je bilo 881 gl. 34 kr. Ob koncu leta je torej imela blagajna 66 gl. 32 kr. gotovine. Vsi preblagi dobrotniki trziški, zlasti načelnik konferencije župnik č. g. F. Spendal zaslužijo iskreno zahvalo vsacega prijatelja revežev za tolik trud in požrtvovalnost. — Ali bi ne bilo prav in potrebno, ko bi se tudi po drugih večjih krajih napravile konferencije Vincencijeve družbe? Vzlasti tega društva imenoma priporočata zadnje pastirsko pismo avstrijskih škofov, namenjeno katoliškim duhovnikom.

(Iz Novega Mesta) se poroča, da je tamošnje katoliško društvo rokodelskih pomočnikov Sv. Treh Kraljev dan imelo lepo društveno veselico. Vrli rokodelci so prav dobro péli in deklamovali, posebno dobro pa so predstavljali g. Kržiča igro „Pravda“. Društvo si je oskrbelo tudi kulise, katerih so doslej zelo pogrešali pri predstavah. Bil je lep večer, ki udeležencem ostane v prijetnem spominu. Hvalo zaslužijo vrli pomočniki in društveni predsednik gospod dr. Marinko, kakor tudi g. prof. Vrhovec, ki rokodelce poučuje za predstave, in pevovodja g. P. Otokar. Bog blagoslovi pošteno rokodelstvo!

(Iz Št. Jerneja) na Dolenjskem se poroča: Ne davno se je čast. gosp. J. Piber peljal obhajati. Konj se splaši, gospod pače z voza in si izmakne rame, da mora ležati.

(„Mir“) katerega je ustanovil pred enajstimi leti rajni „oče koroških Slovencev“ Andrej Einspieler, izhaja sedaj trikrat na mesec v veliki obliki. Velike so zasluge, katerih si je vrli „Mir“ pridobil v 10 letih svojega obstanka, na nemški meji neustrašeno branječ pravice slovenskega naroda po starem geslu: „Vse za vero, dom, cesarja!“ Ker je „Mir“ jako dobro uredovan in za koroške Slovence neprimerno velikega pomena, naj ga z marljivim naročevanjem podpirajo vsi slovenski domoljubi. „Mir“ izhaja dné 10., 20. in 30. vsacega meseca, in stane za celo leto le 2 gl.

(Na Dobrni) je g. Frohner, tamošnji graščak, dal ob Božiču med vbožce razdeliti raznovrstno obleko, obutje, rutice, nogavice, itd.

(Z Dovjega) se nam piše, da so dné 6. t. m. ustanovili gasilno društvo, ki šteje že 29 članov. Načelnik je župan g. Jakob Janša, njegov namestnik gospod Fran Jeglič.

(Iz Sorice) se nam dné 15. t. m. poroča: Neki ogljar se je zjutraj ob 7. uri napravil od svoje kolibe, da bi prišel do maše domu, pa je rabil 6 ur, ko sicer rabi le 1¼ ure. Včeraj pa so prinesli iz bližnjega Podbrda tudi to žalostno novice, da je na poti čez planino med Bohinjem in Podbrdom umrl vsled oslabiljenja nek človek iz Hudajužne in

da je sin njegov, ki ga je spremljal, komaj živ prinesel to žalostno poročilo v Podbrdo. — Tudi v naši župniji je zima že pobrala svojo žrtev. Janez Jenšterle iz Davče je šel 7. t. m. v gojzdi, da bi dobil lesa za žlice. Ko se vrača z lesom na rami domu, mu na s snegom pokritem ledu spodrsne, da pade z glavo na kamen, kamor ga z vso silo pritisne 80 funtov težka klada, katero je nosil. Še-le drugi dan so ga našli ter v nedeljo pokopali na Zalemlogu. N. v. m. p. Dobili smo tudi novo šolo, o kateri kaj več prihodnjič.

(Nova hiralnica v Vojniku) ima prostora za 150 in v sili za 170 bolnikov, tem boče streglo 8 sester-usmiljenk, 6 strežnikov in 6 dekel. Poslopje se je postavilo z denarjem iz deželne blagajnice za 130 tisoč goldinarjev. Na lepem prostoru žali oko, ker so med hiralnico in veliko cesto postavili mrtvašnico.

(Protestant — katolik.) V občini Krasna na Ogrskem, v županiji Szilágy, je katoličan postal g. Nikolaj Gyulay. Skoz dvajset let je kot kalvinsko-protestantski „duhovnik“ opravljal svojo službo. Sprevidevši pa, da je katoliška vera prava vera, dal je zmoti slovo. V nekem časniku beremo, da je zavoljo tega moral pretrpeti veliko bridkosti. Toda spreobrnjenec ima trdno voljo in pa željo, da bi še kakor katoliški duhovnik s pridiganjem v katoliško cerkev vabil krivoverce in v krščanstvu vtrjeval katolike.

(Ruski general — menih.) Baron Nikolaj je znan kot slavna oseba med vojaki na Buskem. Bil je generalni poveljnik v Kavkazu. Izstopivši iz službe postal je ud cerkve katoliške, a čez nekoliko časa potem vstopil v samostan „Velika kartuza“ na Francoskem, kjer je lani umrl kot menih.

(Iz-pred sodišča.) V sredo 16. decembra m. l. je stal pred tukajšnjim deželnim sodiščem 27letni urarski pomočnik Fran Tkalač iz Zagreba. Zaradi tatvine je bil že večkrat kaznovan. Nedavno se je splazil v hišo dežnikarja g. Rozmana v Št. Vidu nad Ljubljano. Zasačili so ga, predno je mogel kaj odnesti. Sodišče ga je obsodilo na 15 mesecev težke ječe in sklenilo, da se nevarni tat po prestani kazni iztira čez mejo iz Cislitvanije.

(Dela nima na Dunaji) okoli 6000 pomočnikov črevljarskih, 2000 krojaških, 1500 tokarskih ali „drakšlarskih“, 1100 natakarskih in 500 pozlatarskih. Število drugih siromakov-rokodelcev tudi ni majheno.

(„Influenca“.) O novi bolezni slavni zdravnik župnik Kneipp tako-le poroča: Pred dvema letoma se je naenkrat stara bolezen prehlajenja pokazala pod novim imenom „influenca“ ali „hripa“, kakor so jo poprej imenovali. Takrat se je ta bolezen bliskoma širila po svetu, pobrala je tisoče ljudij, premnogim pa je zapustila v telesu kal bolezni, kateri so kmalu podlegli ali vsled pljučnice, jetike, vročnice itd. Tedaj se je „influenca“ napotila tudi k nam v Würishofen, a mi smo jo sprejeli „hladno“. Šli smo ji naproti, a ne s križem in zastavami, pač pa s škropilnicami, napolnjenim z vodo. To je pomagalo. Urno je od nas pobrala svoja kopita. Lotila se je nekega kmeta ter ga tako hudo prijela, da niti sedeti ni mogel. Takrat sem objavil nekaj naukov, kako naj ljudje ravnajo pri „influenca“. Kmet je to bral in tudi tako storil. Vzeli so namreč brislo iz

prav debelega rezastega platna, namočili jo z mrzlo vodo ter jo bolnika v gorki sobi drgnili po celem životu in nato ga v postelji dobro odeli. To so eno noč storili tri- ali štirikrat. Zjutraj je bil bolnik popolnoma zdrav in je brez težave v hudem mrazu še tisti dan napravil precej dolgo pot. Ljudje so to zvedeli in ako je katerega „influenca“ se lotila, storili so ravno tako in kmalu je ni bilo v našem kraju. Seveda je treba to storiti precej, ako se človek čuti bolnega. Kdor zanemarija to bolezen, shujša se mu v pljučnico ali vročinska bolezen in tedaj je smrtno-nevarna. Pokažese pa ta bolezen s tem, da človeka glava boli, da se mu jesti ne ljubi, mraziga, trudnega se čuti, noge ima težke in spi zelonemirno. Ako čutiš ta znamenja na sebi, stori kakor sem jaz naredil in hitro se boš iznebil „influenca.“ Mane so hotele enkrat kože pobosti. Zanesli so jih k nam vojaki. Jaz pa, ne bodi len, ukažem prinesiti k postelji škafo vode, večkrat se ž njo dobro umijem in odrgnem, in v dveh, treh urah ni bilo za kozami ne duha, ne sluha. „Pri „influenca“ se naravna gorkota bori z vročnico, vsled katere človeka mrazi in ga zopet kuha vročina. Tej natorni gorkoti je treba priskočiti na pomoč, a ne z raznimi strupenimi pripomočki, ampak z vodo, ki dela gorkoto in tako premaga vročnico. Torej: Ako gori, gasite! Neumnost je, ne gasiti, ako gori. Dvakrat, trikrat se dobro umij, precej pride pot in kmalu boš zdrav. Ko bi pač mogel celemu svetu zaklicati: Ako pride „influenca“, krepko se ustavite. Vzemite vode, kakor sem jaz storil, in kmalu bode te zdravi!

(Tržna cena v Gradcu.) Pšenica štajarska 10 gl. 80 kr., ogerska pa 11 gl. 60 kr., rž 10 gl. 60 kr. (ogerska 10 gl. 90 kr.), ječmen 6 gl. 20 kr., oves 7 gl. 10 kr., koruza 6 gl. 70 kr., koruza-činkvantinka pa 7 gl. 50 kr., hajdina 9 gl., to je cena najnižja, boljše blago je nekoliko dražje, teža se razumeva za 100 kilo. Iz slovenskih krajev se v Gradec spravlja mnogo kuretine, isto po Murskem polji kupujejo takozvani „kopunárji“ ter sodimo, da tamošnjim gospodinjam-prodajalkam vstrežemo z naznanilom, po čem da se blago ceni v Gradcu: raca velja 80 kr. do 1 gl. 20 kr., puran 3—4 gl., goska 2 gl. do 3 gl. 50 kr., kokoš 70 kr. do 1 gl. 20 kr., piščice 35 do 70 kr., golob 20—30 kr., kopun 1 gl. 50 do 3 gl. 50 kr.; 3—5 jajec po 10—20 kr.

Tržne cene v Ljubljani

dne 20. januarija.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	8	70	Špeh povojen, kgr.	—	62
Rež,	6	80	Surovo maslo,	—	68
Ječmen,	4	29	Jajce, jedno	—	2
Oves,	3	9	Mleko, liter	—	8
Ajda,	6	46	Govaje meso, kgr.	—	42
Proso,	5	15	Telečje	—	58
Koruza,	5	10	Svinjsko	—	48
Krompir,	2	50	Koštranovo	—	40
Leča,	11	—	Pišanec	—	60
Grah,	11	—	Golob	—	20
Fižol,	9	—	Seno, 100 kgr.	1	87
Maslo,	kgr.	—	Slama,	—	14
Mast,	—	64	Drva trda, 4 mtr.	7	—
Špeh svež,	—	50	„ mehka, „	5	—

Listnica upravnitva:

Prva letošnja številka „Domoljuba“ nam je pošla. Novim naročnikom torej postržemo le z drugo številko.

➤ Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 4. februarja zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj	16. januarja:	77,	40,	39,	20,	5.
Gradec	16. januarja:	28,	79,	42,	48,	21.
Line	9. januarja:	50,	54,	40,	85,	32.
Trst	9. januarja:	34,	29,	38,	74,	22.

Dosedaj neprekošeno!

W. MAAGER-jevo pristno sčiščeno
Dorševo
salo iz kitovih jeter

1133 od (10—6)

Viljema Maager-ja,
na Dunaju.

Prve medicinske autoritete so preiskale to sredstvo in je priporočajo in zapisujejo zaradi lahke prebavljivosti tudi za otroke, v vseh slučajih, v katerih hoče doseči zdravnik okrepitve vsega organizma, zlasti pri in pluć, povečanje telesne teže, zboljšanje sokov in čiščenje krvi sploh. — Steklenice po 1 gl. dobé se v tovarniški zalogi: na Dunaju III./3, Heumarkt in v vseh lekarnicah avstro-ogerske države.

Nadalje:

Dr. Karola Mikolasch-a španjsko

kinsko vino

za okrepčavanje pri opešanih silah po prestanih boleznih. — Cena steklenici gl. 1.50.

Dr. Karola Mikolasch-a španjsko

kinsko železno vino

za zboljšanje krvi. — Cena steklenici gl. 1.50.

Dr. Karola Mikolasch-a španjsko

pepsin-vino

za pospeševanje prebavljanja. — Cena steklenici gl. 1.50.

Dr. Karola Mikolasch-a španjsko

pepton-vino

za preživljene telesa brez pomoči želodčne delavnosti. — Cena steklenici gl. 1.50.

Dr. Karola Mikolasch-a španjsko

rabarbarsko vino

za pospeševanje delovanja črev. — Cena steklenici gl. 1.50.

Dobé se skoro v vseh lekarnah.

Glavno zalogo in glavno razpošiljalnico
za avstro-ogerske države ima:

Viljem Maager na Dunaju,
III./3, Heumarkt 3.

V Karpini pri Alboni v Istri je umrla 8. t.m. spošt. gospodinja **Agneza Berdajs** v 67. letu, prevedena s sv. zakramenti. Priporoča se v molitev. Naj v miru počiva!

Priporočilo.

Prodajam (5)

žganje na debelo v Črnučah, Podboršt 8 pri cesti ter se priporočam za naročila.

Štefan Bergant.

Stare cerkvene orglje

z desetimi spremeni so po prav nizki ceni na prodaj v Tunjcah pri Kamniku. Več se izve pri župnijskem uradu v Tunjcah. 1 2-1

Vse rabljene pismene marke

kupeje vedno **G. Zechmayer, Norenberg (Nürnberg)**. Obrazci zastoni. 20-6

Pri zlatem drž. jabolku.

J. PSERHOFER

Pri zlatem drž. jabolku.

lekarnar na Dunaju, L. Singerstrasse 15.

Kri čistilne kroglice, poprej **universalne kroglice** imenovane, so staroznano zdravilno sredstvo. — Že mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene, mnogi zdravniki jih zapisujejo, in malo je rodbin, v kateri ni male zalogo tega izvrstnega domačega zdravila. — Teh kroglic velja 1 škatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zavoj s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr., pri nekroglic velja 1 škatljica s 15 kroglicami 1 gld. 10 kr. — Če se naprej pošlje donar, velja s poštnine frankovane pošiljati po povzetju 1 gld. 20 kr., 2 zavoja 2 gld. 30 kr., 3 zavoji 3 gld. 35 kr., 4 zavoji 4 gld. 40 kr., 5 zavojev 5 gld. 20 kr., 10 zavojev 9 gld. 20 kr. (Menj nego jeden zavoj se ne odpošlje. — Prosi se, da se zahtevajo izrečno (10-4)

J. Pserhoferja kri čistilne kroglice

in gleda na to, da ima vsaka škatljica na pokrovu navodilu za rabo stoječi imenski pečat **J. Pserhofer** in sicer v rdeči barvi.

Balm za ozebljine J. Pserhoferja, 1 lonček 40 kr., s frankovano pošiljati 65 kr.

Trpotčev sok, proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd. 1 stekl. 50 kr.

Ameriška maža za protin, 1 gl. 20 kr.

Prašek proti potanju nog. Škatljica 50 kr., s frankovano pošiljati 75 kr.

Balm za gušo, 1 flakon 40 kr., s frankovano pošiljati 65 kr.

Zdravilna esenca (Praške kapljice), proti sprijenemu kašlu, slabej prebavljivosti itd. 1 stekl. 22 kr.

Razen tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in inozemske farmacevtske specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni preskrbē.

Pošiljatve po pošti izvrše se hitro proti predpošiljati zneaka, večje pa tudi proti povzetju. Če se denar naprej pošlje (najbolje po poštni nakaznici), je poštnina dosti nižja nego pri pošiljativah s povzetjem.

Zgoraj imenovane specialitete dobivajo se tudi v Ljubljani pri **G. PICCOLI**-ju.

Angleški čudezni balm, 1 stekl. 50 kr. **Fijakarski prašek**, proti kašlju itd. 1 škatlj. 35 kr., s frankovano pošiljati 60 kr.

Tannochinin-pomada, J. Pserhoferja, najboljše sredstvo za pospeševanje rasti las. 1 škatlj. 2 gld.

Univerzalni obliž, prof. Steudela, sredstvo proti ranam, oteklinam itd. 1 lonček 50 kr., s frankovano pošiljati 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bullricha, Domače zdravilo proti posledicam slabega prebavljenja. 1 pak. 1 gld.

Žaga in mlin

v Vrhpoljah, četrt ure od Kamnika, z močno in stalno vodo, priročna za **tovarno** sta naprodaj po zelo ugodnih pogojih. — Ponudbe vsprejema posestnik **Janez Kadivec**, Vrhpolje, p. Kamnik.

5 ŠPITALSKE ULICE 5

Konkurzna masa

R. Miklavca v Ljubljani

prodaja mnogo pod nakupno ceno in po trdnih delovnih cenah blago za

moške in ženske obleke,

belo blago, barhante, gače, jopice in srajce, svilnate, volnene in platnene robe in nogovlice itd. (3-2)

5 ŠPITALSKE ULICE 5

Tinktura za želodec,

katero prireja **GABRIEL PICCOLI**

lekarnar "pri an-geľju" v Ljubljani, Dunajska cesta, je mehko, lahko učinkovito delovanje prebavnih organov urejšuje sredstvo.

želodec, ter pospešuje telesno odprtje. — Rasposilja jo izdelovatelji v zabojčkih po 12 in ved steklenic. Zabojček z 12 stekl. velja gld. 1-36, z 50 steklen., 5 kg. težk. velja gld. 5-26. Poštnino plača naročnik. — 1 steklenica velja 10 kr. (1309) 4 (60-98)

Velika praksa loterija. Zadnji mesec.

Glavni dobitnik 100.000 gl.

Srečke d. 1 gld. prip. J. C. Mayer.

Največja zaloga šivalnih strojev

JAN. JAX, LJUBLJANA,

Najnižje cene.

Ugodni vplačilni obroki se (1410) dovoljujejo. (30-40)

Zamenjuje stare stroje.

Poprave vrše se točno trajno in ceno.

Cenilniki zastoni in franko.

Josip Hudaklin,

podobar v Gradšču

pošta Št. Jernej na Dolenskem.

Mnogo let deloval sem v podobarski stroki kot pomočnik in delovodja po raznih deželah, ter si pridobil toliko izur. nost, da sem vstanovil sedaj lastno

podobarsko delalnico

ter se topla priporočam ž. g. duhovščini in cerkv. predstojništvom, da bi me blagovolili podpirati z mnogimi naročili ter tako pospeševati domačo obrt. — Izdelujem vsa v to stroko spadajoča dela iz lesa prav umetno ter po nizki ceni. 166 (3-2)

Proč z navadno kavo, kupujte

Kneippovo sladno kavo,

ki jo izdeluje za Avstro-Ogersko po naročilu g. župnika Seb. Kneippa edino le tovarna

bratov Ölz v Bregencu

na Bodenskem jezernu.

Večast. gosp. župnik Kneipp se je odločno izrekel zoper bobovo kavo, kakor jo zdaj v prodajalnicah kupujemo in vidimo. Tista je sad strupenega drevesa,

ne daje telesu nobene moči, razburja le živce, ker je strupena, ter izvaja še druge jedi na pol

prebadjene iz želodca. Kneippova kava pa ima ve-

liko redilno moč, pomiri živce, in je dosti boljši kup. Komur bi se ta kava ne zdela dovolj okusna, naj jej

primeša nekoliko

Ölzove kave,

in ne bo skoraj poznal razloka od navadne kave. Pil bo pa potem redilno, zdravo in ceno kavo.

Kako se ta kava kuha, to se bere že v naših zavojih. Kdor kupuje, naj pazi, da dobi pravo blago, ki ga pozna na tem: zavoji so **štrvoglati in rudeči, bratov Ölz, varnostna marka, ponovica, podoba in podpis** župnika Kneippa. Ölzova kava nosi ime in ponvo.

Dobi se v vseh boljših prodajalnicah za prekomorsko blago. — V Ljubljani pri: Jegliču & Leskovicu, F. S. Rojniku in M. Wagnerjevi vdovi. — Lahko se pa tudi pri nas naroči, in jo pošljamo v zavojih po 4¹/₂ kil franko s postjo.

Bratje Ölz,

tovarna za Kneippovo sladno kavo v Bregencu. (30-6)

131

Ure budilnice,

ki neizogibno človeka pripravijo, da vstane, po čudoviti nizki ceni gld. 2-25, s koledrom gld. 3-05, samosvetleče 70 kr. več. Ura s kukavišo, z bogato izrezljano omarico gld. 8, ura s kukavišo in prepelico gld. 18-50, trpežnokovinske remontoir-ure, v ognju posrebrsne po 5 gld., — ravno ta vrsta v srebrnem okrovu gld. 8, — srebrna ura na sidro z dvojnimi pokrovom gld. 12, — srebrna, z dvojnimi pokrovom in koledrom gld. 17. (1400) (4-3)

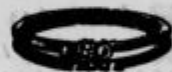
Ura za gospode iz 14 karatnega zlata, odprta gl. 28, ura za gospode iz 14 karatnega zlata z dvojnimi pokrovom gld. 40, zakonski prstani iz 14 karatnega zlata po gld. 6, srebrni obročki v vsaki velikosti, gravirani in pozlačeni gl. 2 širji gl. 3., trivrstni granatni obročki gl. 4, križ iz 14 karatnega zlata gl. 6, večji gl. 10. Granatni križ gl. 2, večji gl. 3. Zahtevaj tovarniški cenik zastoj.

EMIL MAYER.

tovarna za ure in zlatnino
DUNAJ, I., Schottenring 27.

14 karatno zlato.

Prstan za dame s pristno koralo, granatom ali camé in s 5 biseri gld. 7. — 6 karatno zlato gld. 2-50.

Robi za na glavo, svilnati in volneni, v najrazličnejših bojah, platno, kotonina, hlačevina, volneno blago (19) lepo, močno, dvojne širskosti, meter po 50 kr. in više.

Fr. Petrič,

trgovina z manufakturnim in kramarskim blagom v Ljubljani, Špitalske ulice 6

priporoča svojo največjo zalogo in najraznovrstnejšo izbero

modnega in kramarskega blaga,

sušna za moške in ženske obleke.

Domača trrdka!
Poleg Lingarjevih ulic.

Najnižje cene!
Ceniki in vzorci franko!

Jos. Cotman,

pleskar, lakirar in napisni slikar, 172 (2)
v Ljubljani, na Bregu št. 6.

se priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi v lično izvršitev vseh v njegovo stroko spadajočih del. posebej se priporoča gg. obrtnikom (rokodelcem) v izvršitev imenskih in raznih napisov. Delo solidno, trajno in cene nizke.

Barthel-ov izvirni (16-16)

carbolineum

najboljši, najcenejši lesni namaz.
Njegova kakovosti nobeno drugo sredstvo ne prekosi.
5 klg. poštni zavitek glđ. 1.50., 100 klg. glđ. 16.—
loko Dunaj.

Semensko lužilo,

varstvo zoper pšenični palež.
1 zavitek na 100 litrov 15 kr. — Če se več vzame, ceneje.

Mast za hranitev usnja,

naredi usnje močno in trajno, varuje pred moče in mrazom.

C. kr. patentovana mast za kopita

obvaruje kopita raznih boleznij.
1 klg. ploščinska pušice 80 kr., 5 klg. poštni zavitek
glđ. 2.50, 100 klg. glđ. 40.— loko Dunaj.

MIHAEL BARTHEL & Co.
Dunaj, X., Keplergasse 20.
(Ustanovljeno 1781.) (15)

Zalogo imata
brata Eberl-a v Ljubljani.

Dopisuje se slovenski.

Nova notarska pisarna.

P. n. občinstvu naznanjam, da sem namesto bivšega notarja g. dr. Rudeža bil imenovan notarjem, in da sem otvoril 2 3-1

pisarno v Križevniških ulicah 6
kjer je tudi moj imenovani prednik uradoval.

V Ljubljani, dné 6. januarija 1892.

Ivan Plantan, c. k. notar.

Tvrška Davorin Podlesnik

v Radečah pri Zidanem Mostu priporoča

dobro gabrova in bukova kopita,

kakor tudi les za škornje (Stiefelhölzer) po najnižji ceni. — Cenik na zahtevanje zastoj. (180) (3-2)

Pri **IGNACIJ ŽARGI** Pri
niski ceni. niski ceni.

v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 4

priporoča svojo izborno veliko zalogo

modnega, manufakturnega blaga,

vsakovrstnega perila, kravat itd., blaga za
 krojače in šivilje.

Prodaja tudi prav po znižani ceni vsakovrstne
zimske potrebščine. (182) (3-3)

 Najnovejše živilo in ljudsko hranilo
za vse kroge največje važnosti

Kathreiner-jeva Kneipp-a sladna kava

z okusom in duhom pristne bobaste kave.

Patent v vseh državah oglašen, v več deželah že podeljen. Ne sme se zamenjati z žganim ječmenom. žganim slajem ali vsemi drugimi fabrikati podobnega imena. — Prava kava je draga in živce razdražujoča pijača in potrebuje torej dodaje.

Kathreiner-jeva Kneipp-a sladna kava je najboljša, najokusnejša in najzdravejša dodaja, poleg tega je najcenejša, ker se je brez škode za okus lahko polovico pridene.

Čista sladna kava je izvrstna pijača posebno za ženske, otroke, krvi revne, na živcih bolne itd. itd.
Glavna stvar je priprava: zrna se zmeljejo in 5 minut kuhajo.

Nikdar se ne prodaja brez zavitka, temuž vselej v originalnih zavitkih z varstveno znamko, ki je zraven.
Prodajna cena: Zavitek à 1/2 kilograma 25 kr., zavitek blizu 200 gramov 10 kr.,
zavitek blizu 100 gramov 5 kr.

Frana Kathreinerja nasledniki
v Berlinu, Monakovem, na Dunaju.

Na debelo prodaja za Ljubljano in okolico

Janez Luckmann v Ljubljani.

Na drobno prodajejo vse kolonijalne in drogujerijske prodajalnice. (1)

